

spoštovan. Svetila mu večna luč, njegove domače pa naj Bog tolaži! — Lani smo imeli 21 mrličev, najstarejši je včakal lepo starost 90% leta. Rodilo se je 34 otrok in sicer 22 deklic in samo 12 fantov, izmed katerih pa so že 4 mrtvi. Bo kriza tudi pri ženinih! — Veselili smo se že, da bomo dobili novo učno moč, a sedaj se vidi, da bode ostalo vse pri starem in naši otroci bodo še naprej trpeli pod dosedanjimi razmerami!

Čadram-Oplošnica. Otroci in tudi nekateri odrasli hitijo za zimskim športom. Otroci imajo na tem športu svoje veselje, odrasli pa se kratkočasijo, da vsaj za par ur pozabijo na nekaj, o čemer menda toži cel svet: na krizo. Tudi tukaj občutimo silno krizo. Povsod, kamor prideš, ne slišiš drugega, kakor: vse bi še bilo, samo da bi malo več denarja imeli! In kako bi ne bila kriza? Kar ima kmet za prodati, nima nobene prave cene in sploh nihče ne vpraša za njegovimi pridelki. Kar pa mora kmet in delavec kupiti v trgovini, mora vedno dražje plačati. N. p. pšenična moka se je v dobrih 14 dnevih za cel dinar podražila. In tako je tudi pri drugih stvarih. Kako naj se potem kmet in delavec bori za vsakdanji kruh, ko vedno bolj propadata?!

Sv. Križ pri Rogoški Slatini. 40letnega poštenika Čonč Vincenca iz Cerovca je dne 4. t. m. njegov izrejenec grozno poškodoval. S sekuro po nosu in teležnikom po glavi. Zasilno obvezo mu je nutil g. dr. Brabec, nakar je bil takoj poslan v celjsko bolnico. To surovo dejanje njegovega izrejenca je presenetljivo celo okolice.

Smarje pri Jelšah. Je sicer dolg pust letos, pa vendar smo že pred Svečnico odpravili precejšnje število lepih gostij. Pri šketovih v Brezju sta se poročili dve sestri in sicer sta dobili oba brata iz Zidarjeve hiše pri Sv. Tomažu. Pri Tomaževih pa so dali svojo hčerko k Peckovim v Ješovcu in tudi v Stranjah pri Novakovih so dobili mlado gospodinjico iz St. Jurija ob južni žel. Bog daj mladim parom iz uglednih hiš očno srečo in blagoslova! — O grdem zločinu nad Golčmanovim sinom v Sotenskem, ki je bil v torek zvečer od nesrečne roke s kuhinjskim nožem zaboden v prsi tako, da je v par minutah podlegel štiri prste široki rani, rajši ne poročam natančneje, ker se mi preveč gabi.

Jurklošter. Prvi mrlič v naši župniji letos je bil 78 let stari prevžitkar Poljšak Valentin iz Moruškovca, ki je umrl dne 27. januarja. Nenavadna oteklina v vratu ga je zadušila. Po njem žaluje tudi 78letna vdova Ana, s katero sta složna in mirno živela skupaj baje že 60 let. Otrok nista imela nobenih. Ko bi bila premožna, bi bila že lani obhajala slovesno biserno poroko. Ker pa ne razpolagata s premoženjem, sta morala na tistem preživeti slavnostni dan ob črnem kruhu in koruznih žgancih. Pa je vseeno minulo. Praznoverne ženice pa bodo sklepale tako-le Ker je prvi mrlič moški, bodo letos umrli v naši župniji večinoma moški. To pa ne bo držalo. Bodite videli, da ne!

Kapele pri Brežicah. Pred dobrimi 12 leti je bil dodeljen tukajšnji župniji vlč. g. župnik Leopold Kolenc, ki je pa sedaj, na žalost vseh faranov, premeščen na župnijo Sv. Vid pri Grobelnem. Ze v začetku svojega bivanja med nami smo v njem spoznali ne samo dobrega dušnega pastirja, temveč tudi izvrstnega svetovaleca na gospodarskem, vzgojnem in zdravstvenem polju. Zasluge, ki si jih je vlč. g. župnik pridobil ne samo pri nas, ampak tudi v bližnji in daljni okolici, se ne dajo opisati. Zato ni čudno, da se je pri odhodu marsikatero oko porosilo, vlč. g. župnika pač ne bomo

mogli nikdar pozabiti! Župniji pa, ki je dobila tako požrtvovalnega dušnega pastirja, iskreno čestitamo!

Zabukovje. Dne 15. m. m. so otroci v šoli priredili par prizorov s petjem. Kljub hudi zimi se je nabralo precej občinstva k igri, ki so z zanimanjem sledili vzporodu, katerega so šolarji dobro izvajali. — Zakonski jarem sta si naložila Anton Spec na Preski in Neža Bauman s Pokojnika. Bog jima daj srečo!

Razkošje izginja.

Nikjer se ne doigrava prehod od razkošja do potrebnega tako naglo in tako temeljito kakor v Ameriki. Ne radi tega, ker je med Amerikance udarilo pomanjkanje nepričakovano, ampak radi tega, ker se je bilo razmahnilo razkošje višjih ameriških krogov v letih izobilja tako, kakor bi ga bilo mogoče držati le v najboljši — daljši dobi. Na ta način se da razložiti, da zginja v Ameriki razkošje bolj vidno in bolj strašljivo nego v drugih državah.

Pred petimi leti, ko je bilo izobilje v Ameriki na višku, se je rodila najvišjim desetisoč misel, da bi si pozidali na otočkih ob vzhodni morski obali Združenih držav bajno lepo opremljene gradiče. Z razsipavanjem milijonskih svot so pognali pravilni gradovi, ki so bili opremljeni z naravnost kaznivim razkošjem. V njih so se vršile najslajnejše proslave in zabave. Časopisje je objavljalo cele stolpice o prireditvah, za katere so se izmetali neizmerni zneski.

O vsem tem rajskem veselju po bajnih gradovih ni več ne sluha in ne duha, odkar je zajela gospodarska kriza tudi Ameriko. Zginili so celo prebivalci gradov.

Nekaj časa se je trudila cela armada mešetarjev, da bi prodala gradiče. Kdo pa bi lahko kupil in tudi plačal v sedanjih hudih časih te stavbe? Nekatere so prevzele za smešno nizko ceno kot okrevališča razne zavarovalne družbe. Večina gradičev po otokih je zapuščena, prazna so ostala sprehajališča ob obali, vrtovi, zidovje razpada...

Eden od praviljnih otokov je opremljen z manjšo lukso, v kateri čaka zasidranih več nego 100 lažjih brzoladic, za katere tudi ni kupcev. Najlepše ladje, ki so bile kedaj zgrajene, med temi take z dnom iz stekla, skozi katero je mogoče po plitvinah opazovati življenje na morskem dnu, danes samevajo ter počivajo...

V kratkem bodo priredili v omenjenem pristanišču dražbe za te luksuzne ladje, ki bodo prodane za vsako ceno, tudi za 100 dolarjev.

Velik ameriški časopis je dal nasvet, naj bi država pokupila zapuščene gradove kot spomin na dobo, ko tisočeri in tisočeri v Ameriki niso znali, kako bi se znebili čim višjih denarnih svot, torej kot spomin na čase, kakoršnih ne bo več doživel sedajni in niti naslednji rod. Drugi list spodbuja, naj spusti država te kazalce razsipavanja v zrak, da nas ne bo sram pred potomci radi vnebovpijočega razmetavanja denarja.

*

Viničarski vestnik.

Viničarji po svetu in pri nas. Izvzemši Nemčijo, žive viničarji povsod v vinorodnih deželah v zelo slabem gospodarskem položaju, radi nezadostnega socialnega skrbstva od zgoraj, ravno za poljedelsko delavstvo, h kateremu viničarji pripadajo. Značilno je drugod še tudi to, da so viničarji povsod v skupni stanovski organizaciji s kmetijskimi delavci, do čim smo pri nas ločeni v tem. Kakor v Nemčiji, tako tudi v Španiji so viničarske stanovske korporacije organizirane zgolj na materialistično-socialističnih načelih. To se je v prvih povojnih letih tudi pri nas zelo prizadevalo od strani narodnih in socialnih demokratov. Ustanovile so se take nekrščanske viničarske organizacije na sicer raznih krajih, pa so kmalu zopet zaspale. Tudi danes še gredo prizadevanja za tem, vendar pa povsod brez vidnega uspeha. Vodilno vlogo slovenskega viničarskega pokreta ima danes popolnoma le »Strokovna zveza viničarjev«, ustanovljena l. 1919 v Ljubotomeru. Kljub vsem organizatoričnim težavam in nasprotovanjem si je ta organizacija znala utrditi položaj vsepovsod. Zelo malo bi mogli najti pri nas še viničarskih krajev, kjer ne bi bilo že članov, bodisi skupine te organizacije. »Strokovna zveza viničarjev« kot taka, je tudi edina in najmočnejša krščanska delavska strokovna organizacija sploh na bivšem Štajerskem. Dolžnost vsakega poštenega viničarja samo je, da pomnoži število njenih članov, vseh drugih pa, ki resnično čutijo socialno in krščansko, da delovanje te organizacije podpirajo!

Samo v slogi je moč! Iz blagajne posmrtninskega sklada »Strokovne zveze viničarjev« je bilo v letu 1932 izplačanih skupaj 27 posmrtninskih podpor po 100, 300, 400 in 500 Din. Ves ta denar smo zbrali organizirani viničarji za pomoč prizadetim svojcem umrlih. Članarino organizaciji dajati se pravi, pritrpati si in prihraniti ta denar za težke dni. Organizirani viničarji imamo s tem svoje skupno premoženje, neorganizirani pa nimajo ničesar nikjer, tudi tistih dinarjev ne, s katerimi niso članarine plačevali.

Silaj in papec zamorca na francoskem dvoru.

V Parizu je ohranjena do današnjega dne slika, na kateri je videti francoskega kralja Ludvika XV. kot gosta pri svoji priležnici Dubarry. Glavna oseba na sliki je mlad, v belo svilu oblečen zamorec, kateremu porivata v usta kosček čokolade dve dvorni dami. Zamorec je pokrit z zelenim turbanom, ob strani pa mu binglja sabljica s slonokoščanim ročajem.

Črnc, kateremu je bilo ime Zamor, je prišel v Evropo, ko je bil star 7 let. Neki angleški kapitan ga je kupil nekje v Afriki. Ta ga je zopet ponudil v nakup kraljevi ljubici, ki ga je vzela za svojega slugo ali paža.

Črni dečko je bil zelo brihten, kmalu se je naučil brati ter pisati in je prejel sv. krst z velikimi svečanostmi. Dubarry mu je bila krstna botra in od tedaj je bilo videti zamorca v njeni bližini pri vseh raznih slovesnostih. Kmalu je postalo obče znano, da se je treba pred vsem prikupiti zamorčku, ako hoče kedo kaj doseči pri tedaj vsemogočni Dubarry. Zamorca so preobkladali z

dragocenimi darovi in z dokazi priateljstva. Še le francoska revolucija je zlomila trdni položaj črnca Zamore. Osvraščeno Dubarry so pahnili revolucionarji v Versaillesu v ječo. Pri razpravi proti njej je bil zaslišan njen sluga kot prič, ko je že poprej enkrat sam doživel obtožbo radi podkupovanja. Res, nekako čudežno se je rešil rabljeve sekire. Bil je toliko prebrisan, da se je izdajal pred sodniki za revolucionarja in kot takega so ga oprostili krivde. Meščani v Versaillesu so ga celo vzeli v občinski odbor in on je postal vodja skupine, koje naloga je bila: straziti in čuvati nad monarhisti.

Kakor že omenjeno, je bil zamorec Zamor v obravnavi proti kraljevi priležnici glavna priča. Dolga leta jej je služil in je lahko razodel marsikaj iz življenja na dvoru pred izbruhom revolucije. Življenje gospodarice je bilo v njegovi roki. S svojim pričevanjem bi bil lahko ovrget vse napram njej naperjene očitke. Niti z eno besedo je ni poskusil opravičiti, čeravno je užil od nje toliko dobrot. Mirno je poslušal razglasitev smrtne obsodbe. Stopal je celo za vozom, v katerem so peljali obsojeno na morišče pod giljotino in je prisostvoval obglavljenju.

Par mesecev po usmrtni Dubarry so zamorca ponovno vtaknili pod ključ. Njegovi prijatelji so izposlovali oprostitev, vendar Zamor je imel dovolj od javnega življenja in se je potegnil v samoto. Svoj denar je izgubil kakor vsi drugi med inflacijo (poplavljenje z bankovci) in le toliko je znano, da je bil nekaj časa poročen z žensko, ki je trgovala s sukancem. Ko ni imel več toliko denarja, da bi se preživljal, je prodal zamorec vse dragocenosti, katere je nekoč prejel kot darila. Komaj pa je vtaknil v žep bogati izkupiček, mu ga je izmaknila njegova žena, pobegnila in ga pustila v pomanjkanju. Vsi njegovi sosede so odobraval početje zamorčeve žene, katero je neusmiljeno pretepaval in trpinčil.

Slednjič se je zgubil Zamor v eni najbolj umazanih in revnih pariških ulic, kjer je prebival že star od leta 1815 naprej. Pet let je preživel v največjem siromaštvu. Njegova edina tolažba so bile knjige, katere je bil s seboj prinesel. Dne 7. februarja 1820 je umrl. Našli so ga mrtvega na kupu capja, ki mu je služilo za posteljo. Umrl je vsled mraza in glada. Celotna zamorčeva zapuščina je znašala 3 franke.

Za organiste.

Organisti, pozor! Društvo organistov za mariborsko škofijo ima občni zbor dne 15. svečana t. l. ob 9. uri dopoldne v Domu v Celju. Na dnevnem redu so jako važne zadeve. Na tem občnem zboru se bo tudi predlagalo, da se člani, kateri že več let ne plačajo članarine, iz društva izključijo, ako do občnega zbora članarine, če ne cele, vsaj delno ne plačajo, ali se ne opravičijo. Članarine je mesečno 2 Din, torej letno 24 D. Brez članarine nobeno društvo ne more izhajati. Tistim, ki niso člani, ali pa članarine nimajo plačane, se na razna vprašanja in prošnje za nasvete ne bo

odgovarjalo. Organisti, tudi mi hudo občutimo krizo, zato se tesno združimo v naši organizaciji, zakaj v organizaciji je moč. Torej dne 15. svečana na svidenje v obilnem številu!

Radium opojnost.

Da doseže po morju iz Edmontona Medvedje jezero, rabi potnik 2 meseca. Edmonton je glavno mesto države Alberta, ki je v ogromni severoameriški Kanadi najbolj severna. Kar se tiče potovanja v letalu, je omenjena razdalja precej skrajšana. Iskalci zlata, srebra in drugih dragocenih kovin, ki se podijo po neraziskanih planotah Kanade, se poslužujejo na raziskovalnih potovanjih letal.

Charles La Bini in Charles Saint Paul sta dva iskalca zlata iz novejših šol in jima gre zahvala za odkritje ogromnih radium zalog, o katerih je poročalo časopisje pred meseci. Oba moža sta veteranca glede rudnin in jam v Severnem Ontario in v Manitobi. Iskala sta ob velikem Medvedjem jezeru zlato ter srebro. Saint Paul je oslepel radi snega in Labin je nadaljeval sam raziskovanja. Odkril je mesto zlata radium. Nekaj časa sta prikrivala oba moža radium zaklad, kmalu pa so je naselili v njuni sosesčini razni potepuhi, ki so tudi razkrinkali njuno skrivnost. Vest o radiumu ležiščih se je razletela z naglico vetra. Ljudi se je polastila z neugnano silo radium-opojnost enako kakor nekoč pohlep po zlatu v Kaliforniji in v Alaski. Medvedje jezero je zaslovelo v nekaj tednih po celem svetu. Vlada je odposlala znanstvenike, velike rudokopne družbe so pokupile obsežna zemljišča ob jezeru, da bi jih izrabile.

Radium iščejo izključno le s pomočjo letala. Na tisoče milj frčijo aeroplani v višini 3000 m. Iz te višine odkrivajo na zemlji svetlo-sive, zelenkaste ter črne žile, ki vsebujejo radium. Vlada in zasebna letala brnijo križ-kraž po tem ozemlju, kjer se podijo v poletnem času mirijade muh, po zimi pa je mraza za 60 stopinj pod ničlo.

Kolone iskalcev grebejo pod zemljo v zimskem času in ostanejo v jamah do spomladi, do konca maja. Potem šele, ko se začne sneg taliti po skalovju, ko se dviga barometer, ko se raztopi 3 m debeli led na Medvedjem jezeru, ki je četrto največje na svetu, in je mogoče se voziti z ladjami, pričnejo izkopavanja rude na površini. Promet med radium-jamami in med civiliziranim svetom vzdržujejo letala.

Raznoterosti.

Prvikrat na železnici. Neki avstrijski kmet okrog 70 let se je te dni hotel prvič peljati po železnici, preden umrje. Razumljivo, da je ves drhtel pred neizvestnostjo. Pravilno si je kupil vozni listek, toda vstopil je na napačen vlak. Ko ga je sopotnik opozoril na pomoto, se je vlak že premikal. Mož pa se tebi nič meni nič požene skozi vrata in obleži ves razmesarjen. Ko bodo drugi stari neprijatelji modernih vozil zvedeli za ta slučaj, bodo še z večjo gotovost-

jo nastopali proti vsem modernim tehničnim napravam.

Najvišje priznanje. Letos je najvišja kulturna ustanova v Franciji, francoska akademija, podelila veliko nagrado šolskim sestram, ki so članice Brezmadežnega spočetja. Ta kongregacija je bila ustanovljena leta 1863 za pomoč misijonarjem. Sestre z veliko ljubeznijo poučujejo otroke, posebne zasluge imajo pri poučevanju francoskega jezika. Zanimivo pa je pri vsem tem tudi dejstvo, da sestre, ki so prejele največje francosko odlikovanje, ne smejo v Franciji imeti svojih šol; brani jim to zakon, katerega so izglasovali francoski framasoni.

Armada pohablencev. Belgijsko vojno ministrstvo je izdalo pod pritiskom gospodarskih razmer poročilo, ki je izzvalo v javnosti naravnost senzacionalen učinek. Iz poročila je namreč razvidno, da sestoji belgijski častniški zbor večinoma iz invalidov. Od 24 generalnih poročnikov je 19 invalidov, med 119 polkovniki je 111 pohablencev, med 1689 stotniki pa 1489 invalidov. V celoti ima belgijska armada med 4043 častniki samo 1636 zdravih mož. Statistika je izzvala v javnosti porazen vtis.

Drage cvetlice. Svota 13.200 mark za cvetlico, ki jo je pred nedavnim izplačal neki denarni mogotec, je na videz zelo visoka in naravnost sramotna za ta čas, ko milijoni kruha stradajo, vendar ni to najvišja cena za cvetlico, ako pomislimo na zgodovino. Tako se je v 16. stoletju, ko so prispeli iz daljnega vzhoda prvi tulipani na Nizozemsko, razvnela pravcata tekma za temi cvetovi in ponujale so se praljične svote zanje. Tako je bila čebula nekega tulipana leta 1637 prodana za 35.000 mark. Eno stoletje kasneje je plačal neki Londončan za orhidejo 3000 mark. In baron Schroder ni niti trenil ter plačal za dve drugi vrsti orhideje 60.000 in 72.000 mark. V Združenih državah Severne Amerike je kupil ljubitelj rož vrtnico, ki se je imenovala Mrs. Alice Roosevelt, za 40.000 mark. Rekord pa je dosegel nagelj iz vrta nekega Lawsons v Bostonu, ki je bil prodan za 96.000 mark.

Zakaj petelin poje? Ruski učenjak Sinicin iz Minska je objavil delo, v katerem poroča o svojih raziskovanjih petelinjega petja. Na poskusnem petelinu, ki ga je zaprl v svojo sobo, je ugotovil, da se oglašja v rednih, enournih presledkih med 11. uro zvečer in 5. uro zjutraj. Razlika napram točnemu času je znašala kvečjemu 10 minut. Pred 11. uro je bil nem, po 5. uri zjutraj pa je pel zelo neenakomerno. Kakor domneva Sinicin, ne vplivajo na petelinje petje niti svetloba, niti sprememba zračnega tlaka, niti pogovori ljudi ali glasba. Med 2. in 4. uro zjutraj je bilo petje najglasnejše in ga je spremljalo prhutanje s peruti. Točnega vzroka, zakaj petelin poje, Sinicin ni dognal, pač pa domneva, da ima tu glavno vlogo vrtenje zemlje, ali pa kakšno neznano žarenje. Ni izključeno, da je enakomernost petelinjih klicev vplivala v pradednih časih na to, da so si ljudje dan razdelili v 24 enakih odsekov, današnjih ur.